

Bude Nečasova novela ZP návodem na zneužití krize?

Ministr práce a sociálních věcí Petr NEČAS odeslal 26. března 2009 do připomínkového řízení návrh rozsáhlé novely zákoníku práce, která pokud by byla přijata, citelně zasáhne vývoj práv zaměstnanců a kolektivního vyjednávání v naší zemi. Základní postoj Českomoravské konfederace odborových svazů k tomuto dokumentu vychází ze skutečnosti, že současná vláda ztratila důvěru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, a nemá proto mandát provádět zásadní změny.

SONDY vás seznamují s nejzávažnějšími riziky, jež podle ČMKOS novela skrývá

Riziko 1. - Zákeřná výpověď bez důvodu

Novela zhoršuje podmínky rozvázání pracovního poměru. Slučuje výpovědní důvody a zavádí propuštění z jiného důvodu spočívajícího v osobě zaměstnance. To by umožnilo zaměstnavateli dát zaměstnanci například výpověď při časté nemocnosti. Jde o nebezpečnou skrytou výpověď bez udání důvodu. Umožňuje vyplacení se z výpovědní doby a zavést zkrácenou výpovědní dobu na jeden týden. Zkracuje výpovědní dobu na jeden měsíc a zavádí odstupňované odstupné v závislosti na délce pracovního poměru u zaměstnavatele. Prodlužuje se zkušební doba o jeden měsíc. Zaměstnanec tak bude v období nejistoty čtyři měsíce.

Riziko 2. - Okamžité zrušení pracovního poměru

Návrh opět znamená výrazné oslabení ochrany zaměstnance, kdy by bylo možné „na hodinu“ vyhodit zaměstnance kvůli volnější formulaci podstatně širšího okruhu případů, pro které je možno dát okamžitou výpověď.

Riziko 3. - Pracovní poměr na dobu určitou

Novela rozvolňuje pravidla pro uzavírání pracovního poměru na dobu určitou. Zejména prodlužuje základní dobu, ve které lze neomezeně uzavírat pracovní poměry na dobu určitou, ze dvou na tři roky. Zjednodušuje úpravu důvodů, které opravňují k prodloužení či opakovanému uzavření tohoto pracovního poměru. Jde o zvýšení nejistoty zaměstnanců, i doba dvou let je z tohoto pohledu dost dlouhá. Hrozí zhoršení postavení zaměstnanců, kteří v zásadě ztratí perspektivu pracovního poměru na dobu neurčitou.

Riziko 4. - Mzda za práci přesčas

Návrh je typickým příkladem zneužití krize na úkor zaměstnanců. Jde o diskriminační úpravu vůči zaměstnancům konajícím práci přesčas. Navrhuje sjednat mzdu s přihlédnutím k práci přesčas. Část členských států EU v zájmu zachování pracovních míst pro co největší okruh zaměstnanců po dobu krize uvažuje o zkrácení délky týdenní pracovní doby. Právce v ČR jde opačnou cestou,

zvýhodňuje práci přesčas a tím přímo vybízí zaměstnavatele, aby snižovali počty zaměstnanců. Ti, kteří zůstanou ze strachu, že přijdou o místo, budou určitě souhlasit i s tím, že v kalendářním roce odpracují celý měsíc navíc, a to za symbolické nebo i žádné navýšení mzdy.

Riziko 5. - Pracovní doba

Navrhuje se zrušit povinnost zaměstnavatele projednat předem s odborovou organizací opatření týkající se hromadné úpravy pracovní doby, práce přesčas, možnosti nařizovat práci ve dnech pracovního klidu a noční práce se zřetelem na BOZP.

Riziko 6. - Potlačit odbory

Záměrem je co nejvíce eliminovat vliv odborových organizací a působit demotivačně ke vstupu zaměstnanců do odborů. Novelou se předkladatel snaží co nejvíce ztížit působení odborových organizací u zaměstnavatele.

Riziko 7. - Omezit kolektivní vyjednávání

Navrhuje se bez jakéhokoliv věcného zdůvodnění úplné zrušení možnosti rozšířit závaznost kolektivní smlouvy vyššího stupně. To je v rozporu se závazkem státu podporovat kolektivní vyjednávání, který je obsažen v úmluvách MOP, jimiž je Česká republika vázána. Je v rozporu s ekonomickým zájmem na potírání sociálního dumpingu a vytváření podmínek spravedlivé hospodářské soutěže, k nimž se Česká republika zavázala svým vstupem do Evropské unie.

Podle ČMKOS je novela navrhovaná ministrem P. Nečasem v rozporu s evropským konceptem „flexicurity“, počítá pouze s flexibilitou v oblasti pracovních vztahů, zejména při uzavírání a ukončení pracovního poměru a v oblasti pracovní doby a nebere vůbec v úvahu potřebu odpovídající ochrany zaměstnanců. Přináší vysokou míru rizika pro zaměstnance, vyplývající ze skutečnosti, že výklad ustanovení zákoníku práce bude proti minulosti mnohem více záviset na judikatuře soudů, která se bude utvářet v delším časovém období, což výrazně sníží právní jistotu zaměstnanců. Jedná se o úpravy směřující k oslabení postavení zaměstnanců i odborových organizací. Tyto záměry ČMKOS v připomínkovém řízení odmítne.